

Sari Sarkomaa kok

Kirjallinen kysymys hallituksen toimista edistää kiertotaloutta ja rajoittaa mikromuovin kulkeutumista luontoon ja ihmisten ravintoketjuun

Eduskunnan puhemiehelle

Muovi ei kuulu luontoon. Maailmassa tuotetaan vuodessa yli 90 miljardia kiloa muovia, josta 10 prosenttia päätyy meriin. Maailman merten jätepyörteet ovat kymmenkertaistuneet joka vuosikymmen aina 1950-luvulta alkaen. Jätepyörteet muodostuvat, kun merivirtojen liikkeet keskittävät kelluvaa muovia ryppäiksi. Muovijäte valtamerissä on vaaraksi merieläimille ja merten ekosysteemeille, mutta myös ihmisten terveydelle. Kerran mereen jouduttuaan muovi ei häviä. Se jauhautuu mikroskooppisen pieniksi hiukkasiksi, mikromuoveiksi, ja kulkeutuu ravintoketjun kautta elimistöömme. Muovipartikkeleissa on havaittu jopa miljoonakertaisia ympäristömyrkyypitoisuuksia verrattuna ympäröivään meriveteen.

Näkyvän muoviroskan lisäksi Itämereen on arvioitu valuvan vuosittain 40 tonnia mikromuovia. Mikromuovi on paljain silmin havaitsematon muovihiukkanen, joka sisältää ympäristömyrkyä. Mikromuovia kulkeutuu myös eläinten ja ihmisten elimistöön.

Mikromuovi sisältää runsaasti ympäristömyrkyjä, jotka pahimmillaan voivat kerääntyä ensin meren eliöstöön ja muihin vesistöihin sekä sen jälkeen myös ihmisten ravintoketjuun.

Mikromuovi voi olla esimerkiksi jätevedenpuhdistamoiden kautta mereen päätyneitä vaatteiden keinokuituja, kosmetiikkateollisuuden tuotteiden jäämiä, pieneksi jauhautunutta muovia ja lumenkaatopaikalta peräisin olevia autonrengaspuuria.

Muoviongelma ei hoidu yksittäisen tuotteen välttelyllä tai kiellolla, vaan tarvitaan useita toimenpiteitä. Mikromuovia kulkeutuu ympäristöön lukuisista eri materiaaleista ilman, maan ja veden kautta. Muovituotannon lähes eksponentiaalinen kasvu 1950-luvulta lähtien kulkee käsi kädessä luonnosta löytyvän roskan kanssa. Roskaantumiseen tulisikin suhtautua ihmiskunnan yhteisenä huolenaiheena.

Mikromuovin kaikkia vaikutuksia ei tunneta vielä riittävän hyvin. Esimerkiksi ihmisaltistus ravinnon kautta saataville mikromuoveille ja sen aiheuttamat mahdolliset terveysvaikutukset ovat edelleen vain arvailujen varassa. Lisäksi muovien lisäaineina käytettyjen lukuisten haitallisten kemikaalien tai vaihtoehtoisesti meriympäristöstä muoveihin kiinnittyvien ympäristömyrkyjen vaikutuksia ei tunneta riittävän hyvin.

Kirjallinen kysymys KK 70/2018 vp

Useat Euroopan maat, kuten viimeksi naapurimme Ruotsi, ovat kieltäneet mikromuovin kosmetiikassa. Erityisesti muovin käyttötapaa on aivan välttämätöntä muuttaa, sillä jopa 95 prosenttia kaikesta muovista käytetään vain kerran ja heitetään sitten pois.

Roskaantumisen kitkemiseksi kestävä ratkaisu on kiertotalous, jota kohti siirtymisen toimia on koko Suomen edistettävä. Kulutuksen vähentäminen, ympäristöystävällisten tuotteiden kehittäminen, tuotteiden uudelleenkäyttö ja tehokas kierrätys, kertakäyttömuovien poistaminen kulutuksesta, jätteiden käyttö energiana siinä tapauksessa, jos niitä ei muuten voi tehokkaasti ja ympäristöystävällisesti uudelleen hyödyntää, ovat kaikki tavoiteltavia toimia.

Suomen oltava ympäristöasioissa edelläkävijä eikä perässätulija.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitän asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Mihin toimiin valtioneuvosto on ryhtynyt estääkseen mikromuovin valumisen luontoon ja ravintoketjuumme ja

mitkä ovat tulossa olevat valtioneuvoston toimet, joilla vauhditetaan kiertotaloutta, vähennetään kertakäyttömuovien käyttöä ja jarrutetaan muovin kulkeutumista luontoon sekä ihmiseen?

Helsingissä 2.3.2018

Sari Sarkomaa kok